

Utlåtande 2014:6 RI (Dnr 006-871/2013)

Stockholms stad ska stödja kravet om Right2Water

Motion (2013:47) av Maria Östberg Svanelind (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:47) av Maria Östberg Svanelind (S) om att Stockholms stad ska stödja kravet om Right2Water anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

I motion (2013:47) om att Stockholms stad ska stödja kravet om Right2Water föreslår Maria Östberg Svanelind (S) att Stockholms stad uttalar sitt stöd för medborgarinitiativet Right2Water.

Beredning

Ärendet har remitterat till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB. Stockholm Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten AB.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens policy föreskriver att i valet av samarbetspartner och medlemskap i internationella organisationer och nätverk ska sakfrågan och nyttan för verksamheten styra.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att avloppsrening även är en förutsättning för att minska risken för spridning av smittämnen via avloppsvatten och för att målen om god vattenkvalitet i EU:s vattendirektiv

ska kunna uppnås. Nämnden konstaterar även att stadens dricksvatten, som tas från Mälaren, har mycket hög kvalitet.

Stockholms Stadshus AB anser att till skillnad från många andra europeiska städer håller Stockholms dricksvatten, och rening av avloppsvatten, en mycket hög kvalitet.

Stockholm Vatten AB konstaterar att det i Europa finns en blandning av privata och offentliga aktörer men att det inte går att visa att den ena formen av styrning är bättre än den andra. I och med att VA-verksamhet är ett monopol krävs givetvis en långtgående reglering för att skydda vattenresurser och skapa en långsiktig verksamhet.

Mina synpunkter

Medborgarinitiativet Right2Water behandlar frågor som ligger utanför de kommunala angelägenheterna. De riktlinjer som ligger till grund för hur det internationella arbetet ska bedrivas i stadens nämnder och bolagsstyrelser anger att arbetet alltid ska kunna härledas till att det stödjer stadens vision och kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och att arbetet leder till konkret nytta för stockholmarna.

Det står däremot självklart fritt för enskilda kommunfullmäktigeledamöter att underteckna uppöppet.

Bilaga

Motion (2013:47) av Maria Östberg Svanelind om Stockholms stad ska stödja kravet om Right2Water

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S) och Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att motionen tillstyrkes
2. Att utöver detta anföras

Rätten till vatten och sanitet är en mänsklig rättighet men långt ifrån alla människor har vare sig tillgång till rent vatten eller till avlopp och toaletter. I miljard människor i världen, en miljon människor i Europa saknar tillgång till rent vatten och 8 miljoner människor saknar tillgång till sanitet.

Precis som motionen lyfter är Right2Water en namninsamling för rätten till rent vatten och sanitet, och en rad städer runt om Europa har redan ställt sig bakom initiativet. Det är därför anmärkningsvärt att borgarrådet inte vill ställa sig bakom initiativet. Stockholm deltar i flera fall i olika europeiska och internationella initiativ och konferenser och har en betydande roll i det internationella arbetet att medverka till rent vatten genom till exempel SIWI. Det aktuella initiativet skiljer sig inte nämnvärt ifrån andra av stadens europeiska och internationella åtaganden och bör därför heller inte ligga utanför stadens riktlinjer för hur stadens internationella arbete ska bedrivas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:47) av Maria Östberg Svanelind (S) om att Stockholms stad ska stödja kravet om Right2Water anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 15 januari 2014

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S), Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) och Ann-Margarethe Livh (V) med hänvisning till reservationen av (S) och (MP) i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen anför Maria Östberg Svanelind (S) att det runt om i Europa pågår en namninsamling för rätten till vatten och sanitet. Det är Europas första medborgarinitiativ. I minst sju länder måste över 1 miljon unika namnunderskrifter samlas in för att medborgarinitiativet ska räknas. Lyckas man innebär det att kommissionen har tre månader på sig att lyfta frågan om ett lagförslag.

Initiativtagare är de offentliganställdas europeiska fackliga organisation EPSU och kraven är som följer:

- Vatten och sanitet garanteras för alla i EU.
- Mänskliga rättigheter före marknadsintressen: Vatten ska inte avregleras.
- Tillgång till vatten och sanitet för alla i hela världen.

Mot bakgrund av vad som framförs i motionen yrkas att Stockholms stad uttalar sitt stöd för medborgarinitiativet Right2Water.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens förhållningssätt i internationella frågor och internationellt arbete regleras i styrdokumentet "Övergripande mål, inriktning och riktlinjer för det internationella arbetet – Internationell strategi", dnr 006-1137/2007. Stadens policy föreskriver att i valet av samarbetspartner och medlemskap i internationella organisationer och nätverk ska sakfrågan och nyttan för verksamheten styra.

De principiella riktlinjer som ska ligga till grund för hur det internationella arbetet ska bedrivas i nämnder och bolagsstyrelser anger att arbetet alltid ska kunna härledas till att det stöder stadens vision samt kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och att arbetet leder till konkret nytta för stockholmarna.

I riktlinjerna konstateras också att staden inte bedriver egen utrikespolitik och att utrikespolitiken är statens ansvar.

Mot bakgrund av stadens riktlinjer är det tveksamt om sakfrågan kan komma till konkret nytta för verksamheterna och stockholmarna. Frågan om huruvida andra stater bör hantera vattenfrågor ur varu- eller tjänsteperspektiv, tangerar enligt stadsledningskontoret utrikespolitik. Enligt stadens riktlinjer för det internationella arbetet bör således staden avstå från att agera i motionens riktning.

Stadsledningskontoret konstaterar också att det står enskilda kommun- eller kommunfullmäktigeledamöter fritt att underteckna uppropet.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande samt att paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande.

Vi instämmer med förvaltningens tjänsteutlåtande att Stockholms stad bör uttala stöd för medborgarinitiativet Right2Water.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Vatten i obegränsad mängd och av god kvalitet är något som vi i Sverige tar för givet. Få känner till att en miljon människor i Europa saknar tillgång till rent vatten och att cirka åtta miljoner inte har tillgång till toaletter och fullgoda avlopp. Förvaltningen instämmer därför i att alla i Europa ska ha rätt till dricksvatten av god kvalitet. Avloppsrening är även en förutsättning för att minska risken för spridning av smittämnen via avloppsvatten och för att målen om god vattenkvalitet i EU:s vattendirektiv ska kunna uppnås.

I Stockholm stad har Stockholm Vatten AB, kommunalägt bolag, ansvar för dricksvattenproduktion och avloppsrening. Stadens dricksvatten, som tas från Mälaren, har mycket hög kvalitet. Reningen av avloppsvatten, innan det släpps ut i Östersjön, håller en hög standard i jämförelse med många andra Europeiska städer. Svensk lagstiftning begränsar vattenbolagens möjlighet att ta ut vinster. Detta är en viktig förutsättning för kostnaderna för vatten- och avloppstjänsterna är rimliga för såväl enskilda som för företaget men även för att kvaliteten på tjänsterna är bra.

Med tanke på att Stockholm blev Europas första miljöhuvudstad 2010 och att staden sedan lång tid tillbaka bedriver ett ambitiöst vattenarbete anser förvaltningen att staden bör uttala sitt stöd för de krav som Right2Water ställt upp.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 27 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Till skillnad från många andra Europeiska städer håller Stockholms dricksvatten, och rening av avloppsvatten, en mycket hög kvalitet. Rent vatten och fungerande avloppsrening är en förutsättning för tillväxt och välbefinnande i alla världens städer. Svenska vattenbolag är kraftigt reglerade i lagstiftning, vilket begränsar möjligheten att ta ut vinster. Det skapar förutsättningar för att hålla kostnader för vatten- och avloppstjänster på en rimlig nivå och bibehålla en hög kvalitet på tjänsterna. Samtidigt finns alltid en risk för bristande effektivitet i monopolföretag. Koncernledningen ser inte att det finns några direkta motsättningar i initiativet och fortsatt ökad effektivitet i svenska vattenbolag. Däremot anser koncernledningen att frivilliga insatser alltid ska föredras framför nya EU-lagar. Om Stockholms stad ska uttala sitt stöd för medborgarinitiativet är i slutändan en politisk bedömning. Koncernledningen har därmed inga synpunkter i frågan.

Stockholm Vatten AB

Stockholm Vatten AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse.

För att en resolution skall få verkan krävs det, dels att nationella regelverk skapas, och dels bidrag till den globala utvecklingen genom olika former av bistånd, dvs. ett åtagande.

Det kan diskuteras om detta är en kommunal eller nationell fråga. En kommun kan dock bidra genom att sprida kunskap, lobby verksamhet och olika samarbeten. Stockholm har en unik position, som varande värd för World Water Week och Stockholm Water Prize, och skulle genom sitt stöd ge medborgarinitiativet Right2Water ytterligare tyngd.

Det finns dock en politisk dimension i medborgarinitiativet och Maria Östberg Svanelinds översättning av kraven är inte ordagranna när det gäller marknadens roll.

Text i motionen:

- Vatten och Sanitet garanteras för alla i EU
- Mänskliga rättigheter före marknadsintressen. Vatten skall inte avregleras
- Tillgång till vatten och sanitet för alla i hela världen.

Text Right2Water:

1. The EU institutions and Member States be obliged to ensure that all inhabitants enjoy the right to water and sanitation.
2. Water supply and management of water resources not be subject to 'internal market rules' and that water services are excluded from liberalisation.
3. The EU increases its efforts to achieve universal access to water and sanitation.

I Europa finns en blandning av privata och offentliga aktörer det går inte att visa att den ena formen av management är bättre än den andra. I och med att VA-verksamhet är ett monopol krävs givetvis en långtgående reglering för att skydda vattenresurser och skapa en långsiktig verksamhet.

Vi är positiva till alla initiativ som bidrar till att skydda och öka tillgången på rent vatten, vi kan dock inte ta ställning till den politiska dimensionen i Right2Waters krav (punkt 2) och anser att den får tas av den politiska majoriteten innan man ger sitt stöd.

2013:47

Motion av Maria Östberg Svanelind (S)
"Stockholms stad ska stödja kravet om
Right2Water"

Dnr 006-871/2013

Rätten till vatten och sanitet är en mänsklig rättighet men långt ifrån alla människor har vare sig tillgång till rent vatten eller till avlopp och toaletter. I miljard människor i världen, en miljon människor i Europa saknar tillgång till rent vatten och 8 miljoner människor saknar tillgång till sanitet.

Runt om i Europa pågår en namnsamling för rätten till vatten och sanitet. Det är Europas första medborgarinitiativ. I minst sju länder måste över 1 miljon unika namnunderskrifter samlas in för att medborgarinitiativet ska räknas. Lyckas man innebär det att kommissionen har tre månader på sig att lyfta frågan om ett lagförslag.

Initiativtagare är de offentligt ställdas europeiska fackliga organisation EPSU och kraven är som följer:

- Vatten och sanitet garanteras för alla i EU.
- Mänskliga rättigheter före marknadsintressen: Vatten ska inte avregleras.
- Tillgång till vatten och sanitet för alla i hela världen.

För oss svenskar är frågeställningarna inte särskilt komplicerade eftersom vi både har gott om rent vatten och avlopp och eftersom svensk lagstiftning sätter klara gränser för vattenbolagens möjlighet att ta ut vinster. Men för våra grannar, i andra europeiska länder är frågan om tillgång till vatten på högkant. I vissa länder är tillgången mycket bristfällig, i andra innebär privatiseringen av vattnet att det blir för dyrt.

Förutom att man som medborgare i ett EU land kan skriva under namnsamlingen kan Europeiska städer uttala sitt stöd för medborgarinitiativet och för vatten som en mänsklig rättighet. En rad

borgmästare i Europa har redan gjort det. Bland dem märks borgmästarna i Köpenhamn, Amsterdam, Bryssel, Paris och Wien. Ett stöd från Stockholms stad, som ju sedan många år bedriver mycket framgångsrikt arbete för rent vatten skulle vara mycket värdefullt.

Mot bakgrund av vad som framförs i motionen yrkar jag att Stockholms stad uttalar sitt stöd för medborgarinitiativet Right2Water.

Stockholm den 29 maj 2013

Maria Östberg Svanelind